

**DRUŽBENA
ODGOVORNOST
PODJETIJ**

CODE TO SMART REALITY
for SMEs

Smernice za družbeno odgovorno ravnanje podjetij

Projekt je sofinanciran s sredstvi EU.

KAZALO

- I. Uvod
 - 1. Definicija družbene odgovornosti podjetij
 - 2. Namen smernic DOP
 - 3. Področja smernic
 - 4. Splošna načela družbeno odgovornega poslovanja in ravnanja

- II. Smernice za družbeno odgovorno ravnanje podjetij
 - 1. Družbeno odgovorno ravnanje z ljudmi
 - 2. Odnos do naravnega okolja
 - 3. Odnos do dobaviteljev, kupcev in drugih poslovnih partnerjev
 - 4. Odnos do skupnosti, v kateri podjetje deluje
 - 5. Družbeno odgovorno investiranje
 - 6. Komuniciranje s širšo javnostjo
 - 7. Razširjanje načel družbeno odgovornega ravnanja

I. UVOD

1. Definicija družbene odgovornosti podjetij

»Družbena odgovornost podjetij (DOP), je koncept, kjer podjetja v svoje poslovne dejavnosti in odnose s svojimi interesnimi skupinami prostovoljno vključujejo vprašanja glede družbenih in okoljskih zadev.«¹

2. Namen smernic DOP

Pravila obnašanja, ki jih s skupnim imenom razumemo kot družbeno odgovorno ravnanje, v večini evropskih držav niso urejena z zakoni in predpisi in pravzaprav predstavljajo dodatne napore podjetij glede družbeno odgovornega ravnanja. Ta presegajo obveznosti, naložene z zakonodajo, in posegajo na vsa področja delovanja podjetij, odnose znotraj podjetij in odnose z vsemi zunanjimi deležniki podjetja v najširšem smislu.

Smernice zajemajo splošna pravila za družbeno odgovorno ravnanje podjetij vseh dejavnosti, velikosti in vseh organizacijskih oblik ter s tem vzpostavljajo temeljne usmeritve za družbeno odgovorno ravnanje podjetij v Sloveniji.

S tem dopuščajo možnost podjetniškim združenjem in zbornicam, drugim oblikam podjetniškega povezovanja in posameznim podjetjem, da si na podlagi teh temeljnih smernic postavijo svoja pravila ravnanja - kodekse oziroma poslovno etična načela, ki izvirajo iz njihovega poslanstva in vrednot in se izraziteje navezujejo na specifično dejavnost, organizacijsko obliko in druge specifične značilnosti skupine podjetij ali posameznega podjetja. Z oblikovanjem in doslednim izvajanjem določil kodeksov DOP podjetja gradijo svoj ugled in prepoznavnost.

Določila smernic niso nespremenljiva. Potrebno jih je prilagajati nenehno spreminjajočim se zakonskim, gospodarskim in družbenim pogojem.

3. Področja smernic

Te smernice zajemajo naslednja področja družbeno odgovornega ravnanja podjetij:

- družbeno odgovorno ravnanje z ljudmi,
- odnos do naravnega in urbanega okolja,
- pošteno trgovanje, odnos do dobaviteljev, kupcev in drugih zunanjih deležnikov,
- odnos do skupnosti, v kateri podjetje deluje,
- družbeno odgovorno investiranje,
- odnos do širše javnosti,
- razširjanje načel družbeno odgovornega ravnanja.

¹ Poročilo komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in evropskemu Ekonomsko-socialnemu odboru, Izvajanje partnerstva za rast in delovna mesta: Evropa – središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij, Bruselj, 22.3.2006

4. Splošna načela družbeno odgovornega poslovanja in ravnanja

- (1) Družbeno odgovorno poslovanje podjetij zajema spoštovanje dobrih poslovnih običajev v najširšem smislu ter odgovoren odnos do poslovnega, naravnega in družbenega okolja, v katerem podjetje deluje. V okviru tega ima posebno mesto prizadevanje podjetja za kar najmanjše negativne posledice svojega delovanja, za pošteno trgovanje, investiranje, naravi prijazno delovanje, pošten in pozitiven odnos do zaposlenih, dobaviteljev, kupcev in drugih poslovnih partnerjev ter prizadevanje za širjenje načel družbeno odgovornega ravnanja v okolju, v katerem podjetje posluje.
- (2) Podjetja si prizadevajo oblikovati in uvajati načela družbene odgovornosti ter spremljati njihovo spoštovanje na podlagi dialoga z vsemi deležniki, ki jih taka načela zadevajo.
- (3) Družbeno odgovorno ravnanje naj bi bilo opredeljeno v strateških in poslovnih dokumentih podjetja in vključeno v vsakdanje poslovanje. Z načeli družbeno odgovornega ravnanja so seznanjeni vsi zaposleni, direktorji in drugi pooblaščen delavci. Ti skrbijo za promocijo družbeno odgovornega ravnanja, tudi s svojim zgledom, nadzorujejo izvajanje sprejetih načel v podjetju in seznanjajo zunanje deležnike podjetja z družbeno odgovornim ravnanjem.

2. SMERNICE ZA DRUŽBENO ODGOVORNO RAVNANJE PODJETIJ

1. Družbeno odgovorno ravnanje z ljudmi

- (1) Podjetja pri svojem delovanju spoštujejo človekove pravice, dostojanstvo in ugled vsakega in vseh zaposlenih.
- (2) Pri tem se podjetja zlasti izogibajo vsakemu neenakopravnemu obravnavanju zaposlenih in kandidatov za zaposlitev, ki bi temeljilo na razlikovanju glede na spol, raso, barvo kože, starost, zdravstveno stanje oziroma invalidnost, versko, politično ali drugo prepričanje, članstvo v sindikatu, nacionalno in socialno poreklo, družinski status, premoženjsko stanje, spolno usmerjenost ali osebne okoliščine.
- (3) Podjetja si prizadevajo za enakopravno, pošteno in pravično zaposlovanje, razporejanje na delovna mesta, nagrajevanje dela in delovnega učinka, razvoj kariere in osebni razvoj zaposlenih. V okviru možnosti poslovnega procesa si podjetja prizadevajo zaposlovati tudi ljudi z zmanjšano delovno zmožnostjo oziroma s posebnimi potrebami. Pravice in obveznosti takih zaposlenih so enakovredne pravicam in obveznostim ostalih zaposlenih, ob upoštevanju posebnih potreb takih zaposlenih.
- (4) Podjetja si prizadevajo za ustvarjanje spodbudnega in prijetnega delovnega okolja in medsebojnih odnosov med zaposlenimi ter vodji in zaposlenimi, ki spodbuja k učinkovitemu opravljanju delovnih nalog, ustvarjalnemu in inovativnemu delu. V okviru finančnih možnosti in ob upoštevanju izzivov in možnosti poslovnega procesa podjetja skrbijo za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih in vseh drugih notranjih deležnikov ter za njihovo osebno rast.

- (5) Podjetja si ob upoštevanju zahtev poslovnega procesa prizadevajo za usklajevanje delovnih in družinskih in drugih zasebnih obveznosti delavcev.
- (6) Podjetja se zavezujejo, da bodo ustvarjala zdrave in varne delovne pogoje in skrbela za nenehen razvoj na področju varnosti in zdravja.
- (7) Vsakdo v podjetju ima pravico sodelovati pri ustanavljanju sindikata ali pridružiti se sindikatu za zavarovanje svojih interesov.

2. Odnos do naravnega okolja

- (1) Podjetja si pri svojem poslovanju prizadevajo čim bolj zmanjšati negativne učinke svojega poslovanja na naravno okolje območja, v katerem delujejo, in območij, na katera posegajo njihovi izdelki in storitve, ter se aktivno vključevati v izboljšanje okolja. Skrb za ohranjanje okolja zajema varčevanje z vsemi vrstami naravnih virov, pri čemer je posebna skrb namenjena neobnovljivim virom, skrb za zmanjševanje vseh vrst odpadkov in emisij, zlasti nevarnih, skrb za ponovno uporabo, recikliranje oziroma predelavo odpadnih snovi, ter skrb za urejeno notranje in zunanje okolje (v prostorih podjetja in v zunanjih objektih).
- (2) Podjetja si prizadevajo za vključitev odgovornega odnosa do okolja na vseh področjih svojega delovanja, od razvoja izdelkov in storitev, nabave ustreznih surovin in reprodukcijskih materialov in drugih vhodnih materialov, odgovornega ravnanja z njimi v vseh fazah poslovnega procesa, do skrbi za odgovoren odnos do okolja pri izboru podizvajalcev in partnerjev, ki sodelujejo v posameznih fazah poslovnega procesa.
- (3) Podjetja prevzemajo odgovornost za preprečevanje in odpravo posledic morebitnih negativnih vplivov svojega delovanja na naravno okolje v skupnosti, kjer delujejo, in si prizadevajo nastale razmere kar najhitreje in najustrezneje rešiti.
- (4) Podjetja dajejo pobude za izboljšanje odnosa do naravnega okolja in izboljšanje urejenosti okolja v skupnosti, kjer delujejo, spodbujajo, izvajajo in se udeležujejo izvajanja aktivnosti skupnosti, ki so namenjene izboljšanju kakovosti in urejenosti okolja v skupnosti. Podjetja spodbujajo svoje zaposlene k dajanju pobud za take aktivnosti ter k sodelovanju v njih.
- (5) Podjetja širijo ozaveščenost o odgovornem ravnanju do naravnega okolja med svojimi zaposlenimi, poslovnimi partnerji in drugimi podjetji, ki delujejo v skupnosti.

3. Odnos do dobaviteljev, kupcev in drugih poslovnih partnerjev

- (1) Podjetja v odnosih do dobaviteljev in kupcev in drugih poslovnih partnerjev spoštujejo dobre poslovne običaje, ki temeljijo na poštenosti, dobri veri, korektnosti, lojalnosti in natančnosti ter varovanju podatkov.

- (2) V odnosih z dobavitelji podjetja spoštujejo sklenjene dogovore z njimi in skrbijo, da vsi zaposleni, ki so vključeni v pripravo, sklepanje in izvajanje poslov, spoštujejo etična načela. Podjetja se izogibajo dejanjem, ki bi lahko povzročila konflikte in kršenje načel družbeno odgovornega ravnanja, če pa do njih pride, se njihovega reševanja lotevajo pravočasno in na primeren način.
- (3) Podjetja se izogibajo sodelovanju z dobavitelji, ki v svojem poslovanju ne spoštujejo načel družbeno odgovornega obnašanja na katerem koli področju. Če je to primerno in izvedljivo, podjetja pri izbiri dobaviteljev dajejo prednost lokalnim dobaviteljem.
- (4) Podjetja skrbijo, da so izdelki in storitve, ki jih ponujajo katerim koli kupcem, kakovostni, razviti, izdelani oziroma izvedeni in kupcem ponujeni na družbeno odgovoren način.
- (5) Pri promociji izdelkov in storitev ter pri vseh drugih oblikah komunikacije s potencialnimi kupci in kupci podjetja upoštevajo načela etičnosti, preglednosti, poštenosti, korektnosti in natančnosti. S svojim delovanjem in komunikacijami s kupci si podjetja prizadevajo izogibati konfliktom s kupci, ki bi izvirali iz neupoštevanja zgornjih načel; če pa do njih vseeno pride, se reševanja konfliktov lotevajo sproti in na primeren način.
- (6) Z načeli družbeno odgovornega ravnanja s potencialnimi kupci in kupci podjetja seznanjajo vse svoje zaposlene in zunanje sodelavce, ki so vključeni v odnose s kupci in potencialnimi kupci. Vodstvo podjetja in/ali vodje ustreznih oddelkov skrbijo za spoštovanje načel družbeno odgovornega ravnanja s kupci pri zaposlenih in zunanjih sodelavcih ter sprejemajo ukrepe v primeru nespoštovanja teh načel.

4. Odnos do skupnosti, v kateri podjetje deluje

- (1) Razen skrbi za ohranjanje in izboljšanje naravnega okolja v skupnosti, kjer delujejo, si podjetja prizadevajo za izboljšanje kakovosti življenja v tej skupnosti v najširšem smislu.
- (2) S tem ciljem si podjetja prizadevajo za sožitje in sodelovanje z drugimi podjetji, organizacijami in institucijami ter prebivalci skupnosti. V ta namen dajejo pobude, sooblikujejo, izvajajo, financirajo ali sofinancirajo in/ali se udeležujejo skupnih aktivnosti skupnosti na področjih varovanja naravnih virov, izboljšanja pogojev za družbene dejavnosti skupnosti, izboljšanjem pogojev za bivanje in razvoj otrok in mladine, oseb s posebnimi potrebami in drugih skupin, ki potrebujejo pomoč skupnosti.
- (3) Podjetja si skupaj z upravnimi organi lokalne skupnosti prizadevajo za oceno možnosti pojava, zmanjševanje ter pravočasno in ustrezno reševanje možnih konfliktov, ki so posledica delovanja podjetja v skupnosti in vplivajo na skupnost, njene prebivalce in organizacije, ki v njej delujejo.

5. Družbeno odgovorno investiranje

Pri investiranju si podjetja prizadevajo upoštevati družbene in okoljske posledice svojih naložb. Podjetja se izogibajo naložbam v podjetja, ki ne spoštujejo načel družbene odgovornosti. Pri naložbenih odločitvah dajejo prednost tistim naložbam, ki so povezane z družbeno odgovornimi podjetji in dejavnostmi.

6. Komuniciranje s širšo javnostjo

- (1) Pri komuniciranju s širšo javnostjo podjetja skrbijo za svoj ugled in ugled svojih zaposlenih, uprave, lastnikov, svojih poslovnih partnerjev in drugih deležnikov, s katerimi prihajajo v stik.
- (2) Poročila, promocijska, informativna in vsaka druga obvestila, ki jih podjetja razširjajo v javnosti o sebi, svojih notranjih in zunanjih deležnikih, so pregledna, resnična, pravilna, točna, poštena in v skladu z etičnimi načeli.

7. Razširjanje načel družbeno odgovornega ravnanja

- (1) Podjetja se zavedajo, da se učinki družbeno odgovornega ravnanja povečujejo s povečevanjem števila oseb, ki delujejo v skladu z njegovimi načeli. V ta namen podjetja razširjajo in promovirajo načela družbeno odgovornega ravnanja tudi med svojimi poslovnimi partnerji, drugimi podjetji in organizacijami, prebivalci v skupnosti in v širši javnosti ter drugimi deležniki.
- (2) Za razširjanje načel družbeno odgovornega delovanja se lahko uporabljajo najrazličnejše metode, ki ustrezajo podjetju in ciljni skupini, kateri so namenjeni. Podjetja razširjajo načela družbeno odgovornega ravnanja na tri temeljne načine:
 - z dobrim zgledom, ki pomeni dosledno spoštovanje načel družbeno odgovornega delovanja v lastnem poslovanju in odnosu do notranjih in zunanjih deležnikov;
 - s širjenjem načel družbeno odgovornega ravnanja v poslovnem in družbenem okolju, kjer delujejo, z opozarjanjem na dobre prakse in njihovim upoštevanjem, z rezultati ter njihovim predstavljanjem na posebej organiziranih dogodkih, ob drugih ustreznih priložnostih in/ali v dnevnih stikih s posameznimi ciljnim skupinami;
 - z opozarjanjem na primere družbeno neodgovornega ravnanja, bodisi individualno z opozarjanjem vsakokratnega storilca, bodisi z opozarjanjem ciljnih javnosti na posledice družbeno neodgovornega ravnanja.